

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце

 А.В. Данильчанка

27.06.2016
(дата зацвярджэння)

Рэгістрацыйны № УД- 2326 / вуч.

КНИГАВЫДАВЕЦТВА: ПРАБЛЕМЫ І ПЕРСПЕКТИВЫ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі

па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:

1-23 01 10 Літаратурная работа (па напрамках)

для напрамку спецыяльнасці:

1-23 01 10-02 Літаратурная работа (рэдагаванне)

2016 г.

Вучэбная праграма складзена на падставе адукацыйнага стандарту АСВА 1-23 01 10-2013 ад 30.08.2013 г. № 88 і вучэбнага плана № Е 23-194/вуч. ад 30.05.2013 г.

СКЛАДАЛЬНІК:

С. В. Зелянко, дацэнт кафедры стылістыкі і літаратурнага рэдагавання Інстытута журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат філалагічных навук

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай стылістыкі і літаратурнага рэдагавання Інстытута журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(пратакол № 9 ад 6.04.2016 г.);

Вучэбна-метадычнай камісіяй Інстытута журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(пратакол № 9 ад 24.05.2016 г.)

Загадчык кафедры стылістыкі і літаратурнага рэдагавання

_____ В. І. Іўчанкаў

06.04.2016 г.

Складальнік

_____ С. В. Зелянко

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Роля і месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста.
 Вучэбная дысцыпліна «Кнігавыдавецтва: праблемы і перспектывы» разглядае гісторыю і сучасны стан беларускага і замежнага кнігавыдання. Вучэбная дысцыпліна «Кнігавыдавецтва: праблемы і перспектывы» выкладаецца для студэнтаў спецыяльнасці «Літаратурная работа (рэдагаванне)» з мэтай развіцця і ўдасканалення іх прафесійных творчых і вытворчых кампетэнцый. Вучэбная дысцыпліна «Кнігавыдавецтва: праблемы і перспектывы» адносіцца да дысцыплін па выбары і ўваходзіць у цыкл спецыяльных дысцыплін.

Сувязь вучэбнай дысцыпліны з іншымі дысцыплінамі вучэбнага плана.
 Вучэбная дысцыпліна «Кнігавыдавецтва: праблемы і перспектывы» з'яўляецца часткай прафесійнай падрыхтоўкі спецыяліста-рэдактара. Вывучэнне дысцыпліны «Кнігавыдавецтва: праблемы і перспектывы» грунтуецца на ведах, атрыманых студэнтамі пры вывучэнні дысцыплін «Методыка рэдагавання», «Асновы творчай дзейнасці рэдактара», «Асновы літаратурна-рэдактарскай дзейнасці».

Мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны. Асноўная мэта дысцыпліны «Кнігавыдавецтва: праблемы і перспектывы» – стварэнне ў будучых рэдактараў сістэмных і глыбокіх уяўленняў пра развіццё кнігавыдання як галіны вытворчасці і прафесійнай (творчай) дзейнасці рэдактара выдавецтва (выдавецкай арганізацыі), а таксама паглыбленне тэарэтычных ведаў і выпрацоўка практычных навыкаў працы пры падрыхтоўцы аўтарскага рукапісу да выдання на ўсіх этапах рэдакцыйна-выдавецкага працэсу, азнаямленне са спецыфікай друку кнігі і яе распаўсюджвання. Задачы вывучэння дысцыпліны «Кнігавыдавецтва: праблемы і перспектывы»: засваенне ведаў па гісторыі айчыннага і замежнага кнігавыдання; усведамленне праблем развіцця беларускай кнігавыдавецкай галіны; авалодванне практычнымі навыкамі падрыхтоўкі аўтарскага рукапісу да выдання і суправаджэння яго на ўсіх этапах рэдакцыйна-выдавецкага працэсу; замацаванне практычных уменняў арганізацыі працы сучаснай выдавецкай структуры.

Патрабаванні да асваення вучэбнай дысцыпліны. У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен:

ведаць:

- гісторыю станаўлення і эвалюцыю беларускага і замежнага кнігавыдання;
- асноўныя нарматыўныя дакументы, якія рэгламентуюць дзейнасць выдавецтва;
- функцыянальныя абавязкі выдавецкага рэдактара;
- тыпалогію кніжных выданняў;

умець:

- арганізоўваць і каардынаваць працэс падрыхтоўкі выдання да выпуску, а таксама яго прасоўванне і распаўсюджванне;

- складаць выдавецкія перспектыўныя планы;
- складаць тэхнічнае заданне для паліграфічнага прадпрыемства;
- узаемадзейнічаць з аўтарамі, рэцэнзентамі і іншымі спецыялістамі, якія прымаюць удзел у кнігавыдавецкім працэсе;

валодаць:

- уменнямі падрыхтоўкі аўтарскага рукапісу да друку;
- прафесійнымі ведамі ў галіне паліграфічнай вытворчасці;
- навыкамі маркетынгавага прасоўвання выдавецкай прадукцыі;

Характарыстыка метадаў і тэхналогій навучання. Пры вывучэнні дысцыпліны, акрамя традыцыйных, выкарыстоўваецца інтэрактыўны метада, які арыентуе студэнтаў на больш шырокае ўзаемадзеянне не толькі з выкладчыкам, але і адзін з адным. Практыкуецца праблемны падыход да навучання, які дазваляе студэнтам наблізіцца ў навучальным працэсе да практычнай прафесійнай дзейнасці пры вырашэнні пастаўленых праблемных задач. У практыцы выкладання выкарыстоўваюцца набыткі сучасных інфармацыйных тэхналогій, прэзентацыйныя матэрыялы, калекцыі электронных бібліятэк і баз дадзеных.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны «Кнігавыдавецтва: праблемы і перспектывы» адведзена 100 гадзін, у тым ліку 34 аўдыторныя гадзіны, сярод якіх 16 гадзін – лекцыйныя заняткі, 16 гадзін – лабараторныя заняткі, 2 гадзіны – кіруемая самастойная работа. Выкладанне дысцыпліны праводзіцца на вочнай форме навучання і разлічана на 7-ы семестр IV курса. Форма выніковага кантролю ведаў па дысцыпліне – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

1. «Кнігавыдавецтва: праблемы і перспектывы» як вучэбная дысцыпліна

Змест і асноўныя задачы вучэбнай дысцыпліны «Кнігавыданне: праблемы і перспектывы». Патрабаванні, якія прад'яўляюцца да ведаў, уменняў і навыкаў будучых рэдактараў у рэчышчы вывучэння дысцыпліны «Кнігавыданне: праблемы і перспектывы». План правядзення лекцыйных і лабараторных заняткаў.

2. Гісторыя кнігадрукавання на тэрыторыі Беларусі

Эвалюцыя нацыянальнага кнігавыдання ў кантэксце сусветнай друкарскай практыкі. Дзейнасць беларускіх друкароў і асветнікаў (Ф. Скарына, І. Капіевіч, К. і Л. Мамонічы, М. Кухта). Беларуская кніга і нацыянальная культура і адукацыя. Друкарская спадчына беларускіх кнігавыдаўцоў, яе захаванне і аднаўленне.

3. Сучасны стан беларускай кніжнай вытворчасці

Беларускія выдавецтвы і іх спецыялізацыя. Выдавецтвы і выдавецкія цэнтры беларускіх вышэйшых навучальных устаноў. Галіновыя міністэрствы (Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь) і ведамствы (Упраўленне выдавецкай дзейнасці і гандлю Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, Нацыянальная кніжная палата Беларусі).

4. Кнігавыданне ў інфармацыйную эпоху

Друк па замове. Рэдактарская і выдавецкая падрыхтоўка аўтарскага рукапісу для электронных носбітаў. Электронныя бібліятэкі і аўтарскае права. Праблемы папулярызацыі кнігі ў інфармацыйным грамадстве. Прафесійныя форумы і выставы кнігавытворцаў і распаўсюджвальнікаў кніжнай прадукцыі. Бізнес-план сучаснага выдавецтва. Перспектывнае планаванне ў выдавецкай галіне.

5. Нацыянальнае заканадаўства ў галіне кнігавыдавецкай справы

Закон Рэспублікі Беларусь «Аб выдавецкай справе ў Рэспубліцы Беларусь». Пастанова Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь ад 1 ліпеня 2013 г. № 9 «Аб некаторых пытаннях дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўцоў, вытворцаў і распаўсюджвальнікаў друкаваных выданняў». Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 17 лютага 2012 г. №153. Дзяржаўны рэестр выдаўцоў, вытворцаў і распаўсюджвальнікаў. Дзяржаўная рэгістрацыя (перарэгістрацыя) выдаўцоў, вытворцаў і распаўсюджвальнікаў друкаваных выданняў. Закон Рэспублікі Беларусь «Аб аўтарскім праве і сумежных правах». Закон Рэспублікі Беларусь «Аб бібліятэчнай справе ў Рэспубліцы Беларусь».

6. Праблемы паліграфіі і сучаснае кнігавыданне

Паліграфічныя прадпрыемствы Рэспублікі Беларусь і нацыянальная кнігавыдавецкая справа. Друк за межамі Рэспублікі Беларусь. Дызайнерская канцэпцыя выдання і яго паліграфічнае выкананне. Сучасныя магчымасці паліграфічнай вытворчасці ў галіне выпуску кніг. Нарматыўныя патрабаванні да паліграфічнага выканання кніжных праектаў. Дзяржаўныя стандарты і санітарныя нормы ў галіне падрыхтоўкі рукапісу да выдання і паліграфічнай вытворчасці. Выбар паперы і віда друку. Макет выдання. Умоўна-друкаваны і ўлікова-выдавецкі аркушы. Наклад і яго фарміраванне.

7. Макетаванне сучаснай кнігі

Стварэнне перспектыўных макетаў сучасных выдавецкіх праектаў. Найноўшыя падыходы да вёрсткі і мастацкага аздаблення розных відаў кніжных выданняў. Дызайн і афармленне сучаснай вучэбнай, мастацкай, навуковай кнігі. Нацыянальны конкурс “Мастацтва кнігі”. Кніжная графіка. Ілюстрацыі ў выданнях розных відаў літаратуры.

Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін				Колькасць гадзін кіруемай самастойнай работы	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семіарскія) заняткі	Лабараторныя заняткі	Іншае		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	«Кнігавыданне: праблемы і перспектывы» як вучэбная дысцыпліна	2		2			Калёквіум
2	Гісторыя кнігадрукавання на тэрыторыі Беларусі	2		2			Тэст
3	Сучасны стан беларускай кніжнай вытворчасці	4		4			Практычныя заданні
4	Кнігавыданне ў інфармацыйную эпоху	2		2			Тэст
5	Нацыянальнае заканадаўства ў галіне кнігавыдавецкай справы	2		2			Тэст
6	Праблемы паліграфіі і сучаснае кнігавыданне	2		2			Тэст
7	Макетаванне сучаснай кнігі	2		2		2	Рэфераты
	Усяго:	16		16		2	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

І. ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. Антонова, С. Г. Редакторская подготовка изданий : учебник / С. Г. Антонова [и др.] ; под ред. С. Г. Антоновой. – М. : Логос, 2004. – 496 с.
2. Гиленсон, П. Г. Справочник технического и художественного редакторов / П. Г. Гиленсон. – М. : Книга, 1988. – 34 с.
3. Глумаков, В. Н. Подготовка рукописи к изданию: Словарь-справочник / В. Н. Глумаков, Е. Б. Егорова. – М. : Вузовский учебник, 2009. – 160 с.
4. Калинин, С. Ю. Как правильно оформить выходные сведения издания : пособие для издателя. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Экономистъ, 2003. – 219 с.
5. Мильчин, А. Э. Издательский словарь-справочник. – 3-е изд., испр. и доп. / А. Э. Мильчин. – М. : ОЛМА-Пресс, 2006. – 558 с.
6. Накорякова, К. М. Справочник по литературному редактированию для работников средств массовой информации / К. М. Накорякова. – М. : Флинта : Наука, 2010. – 198 с.
7. Редактирование отдельных видов литературы : учебник / Под ред. Н. М. Сикорского. – М. : Книга, 1987. – 396 с.
8. Рябина, Н. З. Работа редактора над нетекстовыми элементами издания / Н. З. Рябина. – М. : МГУП, 2006. – 104 с.
9. Свешникова, И. К. Технология редакционно-издательского дела: учебное пособие / И. К. Свешникова. – М. : Изд-во МГАП «Мир книги», 1995. – 116 с.
10. Соловьев, В. И. Редакторская подготовка периодических изданий: учебное пособие / В. И. Соловьев, Н. З. Рябина. – М. : Изд-во МГАП «Мир книги», 1993. – 100 с.
11. Степанов, В. Г. Редакционная подготовка изданий переводной литературы : конспект лекции / В. Г. Степанов. – М. : Изд-во МГАП «Мир книги», 1997. – 64 с.
12. Энциклопедия книжного дела / Сост. Ю. Ф. Майсурадзе, Б. С. Есенькин, Б. А. Кузнецов и др. – М. : Юристъ, 1998. – 528 с.

Дадатковая

1. Галь, Н. Слово живое и мертвое : от «Маленького принца» до «Корабля дураков» / Н. Галь. – М. : Международные отношения, 2001. – 367 с.
2. Голуб, И. Б. Конспект лекций по литературному редактированию / И. Б. Голуб. – М. : Айрис-пресс, 2004. – 432 с.
3. Гужова, И. К. Литературное редактирование : материалы для занятий / И. К. Гужова [и др.]. – М. : МГУ, 2000. – 160 с.
4. Жаўняровіч, П. П. Асновы рэдагавання на беларускай мове : зборнік трэніровачных практыкаванняў і практычных работ / П. П. Жаўняровіч. – Мазыр : Белы вецер, 2005. – 49 с.
5. Козлова, М. М. Редакторская подготовка литературно-художественных

изданий : учебное пособие для студентов специальности «Издательское дело и редактирование». – Ульяновск : УлГТУ, 2006. – 52 с.

6. Колесников, Н. П. Стилистика и литературное редактирование / Н. П. Колесников. – М. : ИКЦ «МарТ» ; Ростов н/Д : Издательский центр «МарТ», 2003. – 192 с.

7. Литературное редактирование. Методические и практические материалы к курсу / Сост. Шеховцова Т.А. – Х. : ХНУ, 2011. – 76 с.

8. Мильчин, А. Э. Методика редактирования текста / А. Э. Мильчин. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2011. – 524 с.

9. Накорякова, К. М. Литературное редактирование / К. М. Накорякова. – М. : Икар, 2004. – 432 с.

10. Петрова, Л. И. Редакторская подготовка газетно-журнальных изданий / Л. И. Петрова. – Изд-во БГТУ, 2006. – 74 с.

11. Сикорский, Н. М. Теория и практика редактирования : учебник для вузов по спец. «Журналистика» / Н. М. Сикорский. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Высшая школа, 1980. – 328 с.

12. Стилистика и литературное редактирование : учебник / под ред. проф. В. И. Максимова. – 3-е изд., перераб и доп. – М. : Гардарики, 2007. – 653 с.

13. Чуковская, Л. К. В лаборатории редактора / Л. К. Чуковская. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Искусство, 1963. – 352 с.

II. РЕКАМЕНДУЕМЫЯ СРОДКІ ДЫЯГНОСТЫКІ

Для атэстацыі студэнтаў на адпаведнасць іх персанальных дасягненняў патрабаванням праграмы дысцыпліны «Кнігавыданне: праблемы і перспектывы» ствараецца фонд ацэначных сродкаў, які ўключае тыпавыя заданні, тэсты, тэмы рэфератаў і інш. У якасці формаў дыягностыкі кампетэнцый студэнтаў выкарыстоўваюцца:

- вусныя формы: гутаркі, калёквіумы, даклады на занятках і інш.;
- пісьмовыя формы: тэсты, практычныя заданні, пісьмовыя справаздачы па практычных работах, рэфераты і інш.;
- вусна-пісьмовыя формы: справаздачы па практычных работах з іх вуснай абаронай, стварэнне і прэзентацыя макетаў выданняў і інш.

III. ТЭМЫ РЕФЕРАТАЎ

1. Гісторыя беларускага кнігавыдання.
2. Гісторыя сусветнага кнігавыдання.
3. Выдавецкая дзейнасці Францыска Скарыны.
4. Выдавецкая дзейнасць суполкі “Загляне сонца і ў наша аконца”.
5. Выдавецкая дзейнасці Іллі Капіевіча.
6. Выдавецкая дзейнасць брацкіх друкарняў.
7. Выдавецкая дзейнасць Кузьмы і Лукі Мамонічаў.
8. Выдавецкая дзейнасць Марціна кухты.
9. Асноўныя нарматыўныя дакументы, якія рэгламентуюць кнігавыдавецкую дзейнасць у Рэспубліцы Беларусь.

10. Праблемы беларускай паліграфічнай вытворчасці.
11. Праблемы сусветнай паліграфічнай вытворчасці
12. Маркетынгавыя стратэгіі распаўсюджвання кніжнай прадукцыі.
13. Футуралагічныя прагнозы развіцця кніжнай вытворчасці.
14. Дзяржаўныя стандарты і санітарныя нормы ў кніжнай вытворчасці.
15. Айчынныя і замежныя прафесійныя форумы і выставы кнігавыдаўцоў.
16. Падыходы да павышэння чытацкай культуры.
17. Стварэнне макета перспектыўнага кніжнага выдання для дашкольнікаў.
18. Стварэнне макета перспектыўнага кніжнага выдання для малодшых школьнікаў.
19. Стварэнне макета перспектыўнага кніжнага выдання для падлеткаў.
20. Стварэнне макета перспектыўнага кніжнага выдання для людзей з праблемамі зроку.
21. Стварэнне макета перспектыўнага кніжнага выдання для бізнесменаў.
22. Стварэнне макета перспектыўнага кніжнага выдання для адпачынку.
23. Стварэнне макета перспектыўнага кніжнага выдання для падарожнікаў.
24. Стварэнне макета перспектыўнага кніжнага выдання для абітурыентаў.
25. Стварэнне макета перспектыўнага кніжнага выдання па гісторыі Рэспублікі Беларусь.

IV. РЕКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ САМАСТОЙНАЙ ПРАЦЫ

У працэсе вывучэння дысцыпліны студэнтам рэкамендуецца рэгулярна працаваць з аўтарскімі тэкстамі розных жанраў і відаў, з гледжання рэдактара ацэньваць іх і выяўляць наяўныя хібы, спрабаваць рабіць абгрунтаваную рэдактарскую праўку. Неабходнасць перманентна ўдасканальваць сваю маўленчую кампетэнцыю для якаснага рэдагавання тэкстаў патрабуе ад будучага рэдактара пастаянна сачыць за выхадам новай даведачнай літаратуры, наведваць прафесійныя выставы (штогадовая Мінская міжнародная кніжная выстава-кірмаш, Міжнародная спецыялізаваная выстава “СМІ ў Беларусі”, выстава-кірмаш дзіцячых кнігі “Кніжкі ў штанішках” і г.д.), навукова-практычныя канферэнцыі па праблемах кнігавыдання, прымаць удзел у прафесійных суполках у сацыяльных сетках (“Добры рэдактор”) і на падставе зробленых высноў рыхтаваць даклады. Прадугледжваецца напісанне рэфератаў.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

[illegible]

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЯНЕННІ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА
НА 20__ / 20__ НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

№ п/п	Дапаўненні і змяненні	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры
стылістыкі і літаратурнага рэдагавання (пратакол № __ ад __. __
20__ г.)

Загадчык кафедры

Д-р філал. навук прафесар _____

В. І. Іўчанкаў

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

Канд. філал. навук дацэнт _____

С. В. Дубовік